

משרד החינוך

דגשים בנוגע לפרסום הצעה לפתרון בחינת הבגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון

1. ההצעה הזאת לפתרון בחינת הבגרות בעברית היא דוגמה, ובה כמה אפשרויות פתרון לשאלות הפתוחות, והיא אינה ממצה. במהלך הבדיקה ייתכן שייעשו שינויים ו/או הרחבות באפשרויות התשובה שמעריכי הבחינה יקבלו.
2. בפתרון שלהלן מובאות עיקר הסוגיות שהיו טעונות ליבון, אך יודגש כי בפתרון זה אין תשובות מלאות ומקיפות, המזכות בניקוד מלא. נדגיש כי מטבע הדברים ציון המבחן מורכב גם מגורמים נוספים שאינם מובאים בפתרון זה, ובהם: רמת ההתבטאות וניסוח התשובה, הקפדה על כללי הדקדוק והכתיב, התמקדות בעיקר, התבססות נכונה וראויה על הטקסט ועוד.
3. אם יתברר שנפלה טעות בהצעת הפתרון, תפורסם בתוך זמן סביר הצעה מתוקנת, והצעת הפתרון המתוקנת תהיה המחייבת. **ט"ח** (טעות לעולם חוזר) – בהצעת הפתרון עלולות ליפול טעויות, ואין בה כדי לחייב את מעריכי הבחינה לקבל תשובה שגויה.
4. על פי חוזר מנכ"ל טוהר הבחינות – תשע"ה/ה'29, נבחן בבחינת הבגרות מחויב לפעול על פי נוהלי טוהר הבחינות כדי להבטיח הליך בחינות אמין, הוגן ושוויוני. אם יתעורר חשד שהנבחן הפר את טוהר הבחינות, יחל הליך של **החשדת הבחינה**, כמפורט בחוזר. [קישור לחוזר המנכ"ל](#)

בהצלחה לנבחנים ולנבחנות!

משרד החינוך

הצעת פתרון לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

חלק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

1. א. הנדסת אקלים היא התערבות מדעית ומכוונת של האדם במערכת האקלים של כדור הארץ. מטרתה היא למנוע את ההתחממות של כדור הארץ באמצעות מיזמים טכנולוגיים רחבי היקף שישנו את המאפיינים של האוקיינוסים, היבשות, המערכות האקולוגיות והאטמוספירה, ובכך היא יכולה לפתור את משבר האקלים.
ב. **הפחתת הפליטה של גזי חממה:** מעבר לשימוש באנרגיות מתחדשות / הגברת השימוש בתחבורה הציבורית / מעבך לתזונה מן הצומח
הסתגלות: שימוש בזני צמחים שיכולים לשרוד בתנאי בצורת ויובש / התמודדות עם שיטפונות והצפות ומניעתם
2. הכותב מעלה הצעה לזהם את כדור הארץ בחלקיקי חומצה גופרתית כדי לצמצם את הקרינה, וכך למנוע את התחממות כדור הארץ. הצעה זו מנוגדת לתפיסה המקובלת, שכן שוחרי הסביבה נאבקים במשבר האקלים, שהוא עצמו נובע מזיהום כדור הארץ.
3. I. הנדסת אקלים עשויה להזיק פחות מן המהפכה התעשייתית.
4. **התסמינים**
שינויי האקלים / התחממות כדור הארץ / שיטפונות / זיהום האוויר / מזג אוויר קיצוני / קרינת השמש / עלייה בפליטת הפחמן הדו-חמצני
הגורמים לבעיה (למשבר האקלים)
כל גורם מזהם: האדם / התעשייה / חברות מזהמות / התנהלות בני האדם / שימוש במזהמים: נפט, גז, פחם / מדינות בעולם
5. השימוש בהנדסת אקלים מצריך תיאום והסכמה בין-לאומיים, מכיוון שמדינה יכולה להשתמש באחד הפתרונות של הנדסת אקלים כדי לקדם את ענייניה שלה, כמו אינטרסים במחצבים ומים וענייני כלכלה, ובכך לפגוע במדינה אחרת. כדי למנוע סכסוכים וכדי להחליט החלטות המקובלות על כולם בנוגע להנדסת אקלים, צריך להקים מנגנונים בין-לאומיים שיסייעו בכך.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

6. הצעה לסקירה

משבר האקלים נוגע לשינויי אקלים קיצוניים ולהתחממות כדור הארץ שמתרחשים בעקבות שימוש האדם בחומרים מזהמים, המזיקים לסביבה. בסיום ועידה של האו"ם בנושא קראו מומחים וארגונים בין-לאומיים למנהיגי מדינות לפעול לפתרון המשבר והציעו כמה דרכים אפשריות לכך: הפסקת השימוש במזהמים, כמו גז ופחם, שתביא להפחתת פליטת גזי החממה או מעבר לשימוש באנרגיות מתחדשות, כמו שימוש באנרגיית השמש והרוח (שניידר, 2019 וחסון, 2021).

אחת הדרכים המעניינות להתמודד עם משבר האקלים היא הנדסת אקלים – התערבות מכוונת של האדם באמצעים טכנולוגיים כדי לקרר את כדור הארץ. הנדסת האקלים נועדה לצמצם את קרינת השמש, למשל בעזרת פיזור חלקיקי גופרית באטמוספירה כדי למנוע את חדירת קרני השמש (שניידר, 2019 וחסון, 2021). אפשרות אחרת של הנדסת אקלים היא לכידת הפחמן הדור־חמצני והטמנתו באדמה (חסון, 2021).

עם זה המדענים מצביעים על סכנות בשימוש בהנדסת אקלים, שכן היא עלולה להחמיר את משבר האקלים בהיווצרות גשם חומצי ופגיעה בשכבת האוזון וכן בצמצום משקעים, בצורות, סופות הוריקן וגרימת שיטפונות (שניידר, 2019 וחסון, 2021). שניידר (2019) גם מתריעה שבעקבות הפעלת שיטות של הנדסת אקלים עלולים להיגרם סכסוכים בין מדינות על משאבים, אך נראה כי הבעיה העיקרית היא ששימוש בהנדסת אקלים הוא טיפול בתסמיני משבר האקלים ולא במה שגורם מלכתחילה למשבר (שניידר, 2019 וחסון, 2021).

— חסון, נ' (2021). שהאדם יהרוס את האקלים? החזון הזה הוא כבר לא נחלת השוליים. **מוסף הארץ**. אוחזר מ־ haaretz.co.il.

— שניידר, ל' (מאי, 2019). הפתרון הכוב למשבר האקלים. **הארץ**. אוחזר מ־ haaretz.co.il.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

חלק שני – לשון (50 נקודות)
פרק א: שם המספר (חובה) (10 נקודות)

7. • שבע
- חמישים וארבע
  - שלושים וחמישה אלף
  - חמישה
  - אלפיים עשרים ואחת
  - שלושה עשר
  - עשרים ושש
  - שלוש
  - אחד
  - חמישים ושניים

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

8. פסוקית (תיאור) ויתור

I. א. אף כי כולם מסכימים | שחייבים לצמצם את פליטת גזי החממה | , האמצעים להשגת מטרה זו שנויים במחלוקת.

II. גזי החממה יישארו באטמוספירה אלפי שנים, | לכן משבר האקלים לא ייפתר במהרה. |

(1) משפט I: נורכב

משפט II: נחובר / איחוי / נאוחה

ב. הטאפרטורה בעולם ירדה בכחצי מעלה מפני שהר הגעש פינטובו שבפיליפינים התפרץ.

או:

הר הגעש פינטובו שבפיליפינים התפרץ, לכן הטאפרטורה בעולם ירדה בכחצי מעלה.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

9.

I. א. בתחילתו של ספר המדע הבדיוני מאת קים סטנלי רונינסון מסופר **כי** גל חום קטלני מכה בהודו. פסוקית נושא

II. הטענה **כי** הפתרון למשבר האקלים הוא הנדסת אקלים נתונה במחלוקת בין החוקרים. פסוקית לוואי

III. השימוש בטכנולוגיה של הנדסת אקלים יהיה מוגבל **כי** נדרשת הסכמה בין-לאומית לכך. פסוקית (תיאור) סיבה

ב.

I. א. 10. אילו טיפלה הקהילה הבין-לאומית בגורמים להרס הסביבה, המזהמים הגדולים היו משלמים את המחיר

הכלכלי ולא גורמים אחרים. מורכב

II. הקהילה המדעית עוסקת בנושא הנדסת האקלים זה כמה שנים, ואילו ארגונים בין-לאומיים עדיין

אינם עוסקים מספיק בנושא זה. מחובר / איחוי / מאוחד

(2) אם הקהילה הבין-לאומית תטפל בגורמים להרס הסביבה, המזהמים הגדולים ישלמו את המחיר הכלכלי ולא גורמים אחרים.

ב. משפט 1: (450 אש"ל) עציים יישתלעו בערי ישראל (במסגרת תוכנית חדשה של האמנעה).

משפט 2: העצים יפתרו את בעיית המחסור החמור ב"ריאות ירוקות" בערים.

משפט 3: העצים הם חלק מן התשתית העירונית.

משפטים קבילים אחרים:

- העצים תורמים להפחתת זיהום האוויר בערים. / העצים חיוניים להפחתת זיהום האוויר בערים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

11. א. I. משבר האקלים הוא איום (קיומי).
II. אירועי האקלים נעשו קיצוניים (יותר) בשנים האחרונות.
III. נעשה הכול עבור כדור הארץ.
IV. אדישות אינה מדיניות.
(2) III, פועלי
(3) משבר האקלים הוא איום קיומי מפני שאירועי האקלים נעשו קיצוניים יותר בשנים האחרונות.
- ב. (1) I. הקריאות להתערבות מכוונת במערכת האקלים של כדור הארץ הולכות וגוברות בקרב הקהילה המדעית.
(2) מפני ששואל זה מציינ תהליך / מציינ תהליך / התגברות / התחזקות / התעצמות.
ג. התערבות זו תגרום בנראה למשבר חמור יותר מן המשבר הנוכחי.
• חוסר ודאות / ספק / הסתייגות

12. א. (1)+(2) I. הטיפול במשבר האקלים מתמקד בתסמינים ולא במחלה.
מושא כולל

II. אנחנו יכולים להפחית (את פליטת גזי החממה) או להנדס (את האקלים).
נשוא (מורחב) כולל

III. חשוב שהאנושות תמצא פתרונות שימנעו פגיעה לא רק בסביבה אלא גם ביחסים (בין מדינות).
לואי כולל

(3) משפט I: ניגוד

משפט II: ברירה

משפט III: הוספה

ב. הטיפול במשבר האקלים לא / אינו מתמקד במחלה אלא בתסמינים.

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

.13

הפועל	השורש	הבניין
מוֹבֵן	ב-ו-ן	הופעל
מְנַסִּים	נ-ס-י/ה	פיעל
לְמַזְעֵר	מ-ז-ע-ר	פיעל
לְבֹא	ב-ו-א	פעל (קל)
חוֹשְׁשִׁים	ח-ש-ש	פעל (קל)
תּוֹבִיל	י-ב-ל	הפעיל
יְמִיט	מ-ו-ט	הפעיל
נִדְדָקָק	ז-ק-ק	התפעל

.14 א.

שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל	שמות תואר שנוצרו בדרך של שורש ומשקל	
	שמות תואר במשקלים אחרים	שמות תואר במשקלי הבינוני
שמות תואר שנוצרו בדרך של בסיס וצורן גזירה סופי	שמות תואר במשקלים אחרים	שמות תואר במשקלי הבינוני
עוצמתי, ראשון, עולמיים	נדיר	מבוקרת: בניין פועל כרוכות: בניין פעל (קל)

ב. (1)+(2) I. האנושות (צְרִיכָה) פתרון למשבר האקלים. נקבה

II. תרבות הצְרִיכָה המשקל: קְטִילָה; משמעות המשקל: es פעולה (se בניין פעל / קל)

ג. (1) המשמעות המשותפת לשני הצורנים הסופיים היא es תואר.

(2) חֲמָצָנִי □ י

קוֹלָנִי □ נִי

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

15. א.

יש ^{פיעל} **סכנות** (סִכָּנוֹת) רבות ב**התערבות** (הִתְעַרְבוּת) ^{התפעל} האדם במערכת האקלים: **פליטת** ^{פעל (קל)}

(פְּלִיטָה) גזי חממה, **היווצרות** (הִוְצָרוֹת) ^{נפעל} גשם חומצי, הפיכת אזורים טבעיים לאזורים עירוניים

ועוד. נוסף על כך מהלך כזה כרוך ב**הוצאה** (הוֹצָאָה) ^{הפעיל} כספית אדירה. בשל כך, וכדי למנוע **סכסוכים** ^{פיעל}

(סִכְסוּכִים) על אותם המשאבים, מדינות יצטרכו לחתום על **הסכמים** (הִסְכָּמִים) ^{הפעיל} ביניהן.

- ב. א. **המזהמים** ^{שם עצם} הגדולים אינם **משלמים** ^{פועל} את המחיר על ההרס הסביבתי.
- ב. **שימוש בשיטות של הנדסת אקלים יגרום לתעשיות המזהמות** ^{שם תואר} להימנע מצמצום הפליטה של גזי חממה.
- ג. המילה שנוצרה בדרך התצורה של בסיס וצורן סופי: **מדען** ^{שם תואר}

16. א. התפרסם / פורסם

להשתנות

נותר

נוכל

צפויות

מוסיפים

להתעורר

ב. הרגלים

צפיות / תצפיות

התנהגות

השפעת

מגורים

תעשייה

תופעה

הוספת / תוספת

משרד החינוך

הצעה לפתרון בחינות בגרות בעברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון מותאם, קיץ תשפ"ב, מס' 11241

17. א.

השם	השורש	הקיפו את השם שאינו נוטה באותו המשקל
יש קינוח מתוק (מתוק) בסוף הארוחה.	מ-ת-ק	מרום (מרום)
האם הנדסת אקלים היא צעד נכון (נכון)?	כ-ו-ן	גאון (גאון)
האדם לרוב קנאי (קנאי) לפרטיותו.	ק-נ-א	פנאי (פנאי)

ב. **תפוסה** (תפוסה)

ג. **משחה** (משחה)

ד. **תרומה** (תרומה)

ה. I. סוג הצורן: **גְּבִירָה**

II. סוג הצורן: **נְטִייה**

משמעות הצורן: **אדם העוסק בפעילות מיומנת**

משמעות הצורן: **קניין / שייכות בגוף שלישי רבות / נסתרות**